

Bezoekadres: De Rotterdam
Wilhelminakade 179, Rotterdam
Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam
Internet: www.rotterdam.nl

Van: Hilde Feddema
Telefoon: 14 010
E-mail: bbo@rotterdam.nl

Uw kenmerk: 22bb004748
Ons kenmerk: M2207-179 - 22bo005463

Onderwerp: Mentale gezondheid in het onderwijs

Datum: 20 september 2022

Aan de commissie Werk & Inkomen,
Onderwijs, Samenleven,
Schuldhulpverlening &
Armoedebestrijding, NPRZ

Beste commissieleden,

Op 29 juni 2022 hebben Joan Nunnely (D66) en Larissa Vlieger (GroenLinks) een verzoek ingediend om in gesprek te gaan met het college over de borging van mentaal gezond onderwijs in Rotterdam. Dit naar aanleiding van de brief van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) van 10 juni jl. waarin de aanpak om de mentale gezondheid in Nederland te bevorderen, uiteen is gezet.

De raadsleden willen weten welke plannen het college heeft op het gebied van mentale gezondheid in het onderwijs, welke extra acties ondernomen kunnen worden om de signalen van psychologische strubbelingen op onderwijsinstellingen te signaleren en hoe we voorkomen dat jongeren uitvallen als gevolg van mentale strubbelingen. Deze vragen zijn gesteld in het licht van de nasleep van de coronacrisis, die een negatief effect op de mentale gezondheid van veel (Rotterdamse) jongeren heeft gehad.

In deze brief worden de antwoorden op de vragen gegeven. Deze brief kan worden beschouwd als een aanvulling op de voortgangsrapportage Nationaal Programma Onderwijs (NPO) die tegelijkertijd met deze brief aan u is verzonden.

Welke plannen heeft het college op het gebied van mentale gezondheid in het onderwijs?

Het college werkt samen met onderwijsinstellingen in de stad langs verschillende lijnen aan mentale gezondheid in het onderwijs. Dit gebeurt zowel via het NPO, de Gezonde School als de inzet van effectieve interventies op mentaal welbevinden.

Nationaal Programma Onderwijs (NPO)

De gemeente heeft in het kader van het NPO concrete samenwerkingsafspraken met schoolbesturen uit het po en vo gemaakt om de inzet op mentaal welbevinden te vergroten. Schoolbesturen en gemeente zetten in op het uitbreiden van effectieve interventies, zoals inzet op de sociaal-emotionele ontwikkeling, welbevinden en personeel, en pedagogisch klasklimaat en groepsdynamiek. Ook zijn wij gestart met schoolzorgteams in het primair onderwijs. Vanaf eind 2022 zijn 45 schoolzorgteams actief in heel Rotterdam.

Daarnaast is met NPO-middelen de capaciteit voor de Gezonde Schoolaanpak uitgebreid. Voor een uitgebreidere toelichting op de inzet van de NPO-middelen, verwijs ik u naar de NPO-voortgangsrapportage.

Gezonde school en effectieve interventies

De NPO-middelen geven een impuls aan het effectief werken aan mentaal welbevinden. Los van deze impuls heeft de gemeente Rotterdam de afgelopen jaren fors geïnvesteerd in goed onderbouwde en bewezen effectieve interventies op het gebied van mentaal welbevinden voor leerlingen in het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en mbo, o.a. via het subsidiekader jeugdpreventie Rotterdam: Versterken en Voorkomen en het Uitvoeringsplan Mentale Gezondheid Jongeren 2021 e.v., die onder de verantwoordelijkheid van wethouder Achbar vallen. Het gaat dan bijvoorbeeld om groepscursussen als Happylessen, Vrienden en Plezier op School.

Het aanbod van schoolprogramma's voor welbevinden is geschikt voor alle scholen. Toch is het voor scholen vaak ingewikkeld om een bewuste en passende keuze te maken in de veelheid aan mogelijkheden. Daarom stelt de gemeente trajecten Gezonde School beschikbaar. De Gezonde School-adviseur ondersteunt scholen bij het analyseren, faciliteren en organiseren van een integrale aanpak op welbevinden. Scholen kunnen ook kiezen voor thema's op het gebied van leefstijl en seksuele gezondheid. Dit is in lijn met de landelijke werkwijze van de Gezonde School, zoals ook geschetst in de brief van het ministerie van VWS.

Met NPO-middelen is extra capaciteit georganiseerd op de Gezonde School, maar ook na uitputting van de NPO-middelen wil de Gemeente Rotterdam de capaciteit en het aanbod van de Gezonde School de komende jaren nog verder uitbreiden. Hierdoor kunnen alle scholen die dit willen op korte termijn ondersteund worden bij hun vragen over welbevinden. De Gezonde School-adviseur brengt daarmee expertise en organisatiecapaciteit in voor alle onderwijsvormen in het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en mbo.

De (landelijke) Gezonde School aanpak is niet gericht op het hoger onderwijs. Hbo- en wo-instellingen organiseren hun inzet op mentale gezondheid grotendeels zelf. Zo zetten ze studentpsychologen en preventieve interventies op mentale gezondheid in. De gemeente is daarbij betrokken vanuit een aanjagende rol.

Kunnen we extra actie ondernemen om signalen van psychologische strubbelingen op onderwijsinstellingen te signaleren?

Hieronder zal per onderwijssoort geschetst worden welke extra acties worden ondernomen.

Primair en voortgezet onderwijs

In 2021 heeft de gemeente het initiatief genomen om samen met de schoolbesturen uit het primair onderwijs de inzet van schoolmaatschappelijk werk (SMW) op de basisscholen te herijken. Eind 2022 zal hierover in de sectorkamer PO, het overleg tussen gemeente en schoolbesturen, een besluit worden genomen. Met als doel om de middelen en uren evenwichtig over de scholen te verdelen zodat er meer uren SMW beschikbaar komen voor kinderen en gezinnen die dat het hardste nodig hebben.

Door een goede positionering van SMW in de zorgstructuur van de school en een goede samenwerking tussen SMW en andere partners in de zorgondersteuning rondom de school, is de verwachting dat minder doorverwijzingen naar het wijkteam of richting het (voortgezet) speciaal onderwijs nodig zijn.

Met behulp van de NPO-middelen hebben gemeente en schoolbesturen po ook besloten om bij scholen met een hoge tot zeer hoge weging, versneld versterkte schoolzorgteams te implementeren. Dit betekent dat de medewerker jeugd uit het wijkteam vier uur per week werkt vanuit de school. Daarnaast verdubbelt de school waar het schoolzorgteam actief is, het aantal uren schoolmaatschappelijk werk. Daarmee wordt de samenwerking met de andere zorgprofessionals in de school, zoals de intern begeleider, de schoolmaatschappelijk werker en de medewerker van het Samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs versterkt. Hulp aan kinderen kan zo sneller en passender worden geregeld.

In het voortgezet onderwijs hebben de scholen via de NPO-middelen het aantal uren SMW opgehoogd. Net als in het primair onderwijs vervult SMW namelijk een belangrijke rol in de ondersteuningsstructuur van de scholen.

Middelbaar beroepsonderwijs

Boven op de huidige inzet in het mbo, voert de gemeente in 2023 een pilot met Albeda op het gebied van mentale gezondheid uit. De pilot wordt dit jaar voorbereid en kent de volgende elementen:

- Docenten trainen in het herkennen van signalen van psychische problematiek en dit bespreekbaar kunnen maken;
- In de lessen tijd besteden aan onderwerpen die samenhangen met mentale gezondheid zoals stress en slapen;
- Uitnodigen van ervaringsdeskundigen in de les zoals bijvoorbeeld van Mind Young;
- Studenten verwijzen naar trainingen die aansluiten bij hun behoefte. Deze worden op de school georganiseerd.

Verder heeft de gemeente vanuit het actieplan 'Vastpakken en niet loslaten' voor jongeren tussen 16 en 27 jaar in een kwetsbare situatie het initiatief genomen om de komende twee schooljaren studentpsychologen in te zetten op de mbo-instellingen in Rotterdam. Deze basispsychologen werken op diverse locaties samen met het schoolmaatschappelijk werk. Uit eerder onderzoek van ECBO (2020) blijkt dat deze inzet heel effectief is.¹ De doorstroom naar GGZ gaat sneller en schooluitval wordt voorkomen. Ook dit jaar zal de meerwaarde van de inzet van de psychologen worden onderzocht. In 2023 zal in overleg met de regiogemeenten en de mbo-instellingen worden bekeken of en op welke manier de psychologen behouden kunnen worden.

Hoger beroepsonderwijs en wetenschappelijk onderwijs

De gemeente is net begonnen met een pilot in samenwerking met Maskerclass, de Erasmus Universiteit en drie studentenverenigingen (een sportvereniging, een faculteitsvereniging en een studentengezelligheidsvereniging). Het project heet Duurzame Impact Mentale Gezondheid. Het plan sluit aan op de behoefte binnen studentenorganisaties om met een duurzaam langetermijnbeleid impact te maken op het gebied van mentale gezondheid. Hierbij combineren we zowel aandacht voor welzijn als het stimuleren van onderlinge verbinding en persoonlijke ontwikkeling.

¹ ECBO (2020), "GGZ binnen de muren van het mbo. Een pilot bij Albeda, Lentiz, STC en Zadkine".

Aan de hand van paneldiscussies, workshops en projectteambijeenkomsten werken de studentenverenigingen aan diverse doelen zoals; opstellen van een eigen meerjarig beleidsplan betreffende mentaal welzijn, vergroten van (ervarings)kennis, en het opstellen, zichtbaar en toegankelijk maken van een mentale routekaart als schakel tussen vraag en aanbod. De geleerde lessen in de pilot vormen niet alleen de basis voor eigen beleid, maar het helpt de Gemeente Rotterdam en de Erasmus Universiteit ook om inzicht te krijgen in hoe studenten het beste bereikt worden.

Hoe voorkomen we dat jongeren uitvallen als gevolg van mentale strubbelingen, zeker in het kader van COVID-19 en eventuele toekomstige lockdowns?

De gemeente blijft inzetten op goed onderbouwde en bewezen effectieve interventies en het samen met schoolbesturen versterken van de ondersteuningsstructuren in en om de scholen om de jeugd kansrijk, veilig en gezond te laten opgroeien. We ondersteunen daarbij de kennisontwikkeling rondom online inzet van deze interventies. In het geval van een eventuele toekomstige lockdown kunnen de interventies dan (deels) digitaal worden uitgevoerd.

Ik ga ervan uit dat ik u met deze brief van voldoende informatie heb voorzien om toezeggingen 22bb004748 af te kunnen doen.

Met vriendelijke groet,

Said Kasmi
Wethouder Onderwijs, Cultuur, Evenementen